

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4.
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétközi munkanapi napok kivételével.

Beosztás: kiadóhivatali.
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszavárja vagy megőrésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Előfizetői díj 5 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 11.

Tanuljunk gazdálkodni.

Mit akar a gazdaközönség a pozsonyi országos kiállításon bemutatni?

Ország-világ tudja, hogy kitűnő búzáunk van. A legfinomabb süteményeket csak magyar lisztből lehet sütni. Az exportmalmok ugyan azon voltak, hogy a magyar buza világra szóló hírnevét tönkre tegyék, nem rajtok mult, hogy ez nem sikerült. A magyar szarvasmarhát olyanak ismerjük, mely kiállja a versenyt a nyugat bármely szarvasmarhájával, Bécs és Ausztria nem is nélkülözheti. A magyar sertés olyan, melyet meg Németország hentesei nem nélkülözhetnek, más sertés husából nem képesek oly felvágottat készíteni, mely után él-hal a német. Es mit csinálnának a bajor sörgyárosok, ha nem lenne magyar árpa. Termelünk tehát bőven nyersterményeket és azokat kitűnő minőségben.

Ezt tudjuk mi és tudják mások. Mégis minek állítjuk ki búzáunkat, árpánkat, szarvasmarháinkat, sertéseinket stb. Azért, hogy gazdálkodni tanuljunk. Tanuljunk gazdaságot és tanuljunk értékesítést. Tanuljunk oly terményeket előállítani, mint amilyeneket a pozsonyi kiállításra küldünk és tanuljuk azokat a legjobb árakon értékesíteni. Ha ehhez a két követelményhez a magyar gazda még egy harmadikat is hozzá tesz, hogy t. i. azoknak a cikkeknek a nagyobb termelésére adja magát, melyet a fogyasztó

piacok fokozottabb mértékben keresnek, megtalálta azt a gyakorlati zsinórmértéket, melyet a magyar gazda, ha szem előtt tart, megveheti boldogulásának alapját.

Csak hogy a gazdasági étellel úgy vagyunk, hogy könnyebb elméleteket felállítani, mint azokat a gyakorlatban követni és megvalósítani. Hiszen ami azt illeti, nem is hangzik az olyan rosszul, hogy többet termelni és azt drágábban értékesíteni. Nem lenne gazda a gazda, ha ezt követni nem akarná. Igen ám, ha ez oly könnyű lenne!

A termelési irányokat rendszeresen a kereslet szokta befolyásolni. Mikor a buza ára felment, minden rendelkezésünkre álló földdarabot búzával vetettünk be.

Nem szólva arról a merényletről, melyet a legelők felosztásával és feltörésével állattenyésztésünk ellen elkövettünk. Ez még igen könnyű dolog volt, mert bevetetlen és buzavetésekre alkalmas területünk bőven volt. De csakhamar megjött a visszahatás. Bekövetkezett a buza-termelés válsága. Most meg azt mondták, menjünk át az állattenyésztésre, mert az az egyetlen reutabilis termelési ág. Igen ám, ha ez olyan könnyen menne. Az állattenyésztés virágzó állapotba lételéhez kellenek tőkék, kellenek legelők, rétek. A gazda azonban megfogadta a tanácsot. Kölcsöneit szaporította, a szemtermelést redukálta és mesterséges takarmányok természetével magas színvonalra emelte a magyar állattenyésztést. A haszon nem is maradt el. A fogyasztó piacok örömmel fizették a

gazdának a tisztességes hasznot biztosító árat.

Örömmünk nem tartott soká. Állati betegségek, melyek a külföldet szigorú állategészségügyi rendszabályok fogatosítására és a külföldek saját termelésének védelmére irányuló törekvései az állattenyésztés jövedelmezőségét tetemesen redukálta. Most a harmadik korszak elé jutottunk. Azt mondták, termeljünk intenzíve. Termeljünk szemet, tartunk állatot, termeljünk kereskedelmi növényeket, létesítsünk gazdasági ipart, hogy nyers termelésünket feldolgozhassuk.

A tanács jó. De hogyan lehet keresztül vinni. Intenzív gazdálkodáshoz pénz és ismeretek kellenek. A gazda annyira el van adósodva, hogy újabb kölcsönöket nem vehet fel, mert annak kamatait nem tudja fizetni. Drága törlesztéses kölcsönök és a legkritikább esetben személyes hitel, — ily hitelviszonyok mellett nem realizálható az intenzív gazdálkodásra irányuló törekvés. A gazdasági ismeretek dolgában sem állunk jobban. Népünk konzervatív hajlama leginkább áll utjában a gazdasági modern ismeretek terfoglalásának. Pedig szükséges, hogy az intenzív gazdálkodás útjára lépjünk, ha csak válságos mezőgazdaságunkat még válságosabbá tenni nem akarjuk.

Mindkét irányban örvendetes változásokról kell beszámolnunk. A személyes hitel kérdése már is abban a mederben folyik, mely a teljes megoldást fogja eredményezni. A gazdasági ismeretek terjesztése körül az utóbbi időben már is annyi történt, hogy a jövőre nézve a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Kötelesség.

Írta: Melchior de Vogué.

A Tanaisz, a hajóstársaság legjobb gőzöse éppen a Matapan-fokot kerülte meg. Napközben nagyon szép idő volt, de mikor a koronai kikötőhöz közeledtünk, egyszerre rosszra fordult az időjárás. Görögországnak ezen a partvidékén, ahol három tenger áramlata találkozik, az idő gyorsan változik s az ember az Egéi-tengeren ritkán találja meg azt a nyugalmat, a melyet az Adrián elhagyott. Ezen az estén a cerigoi szoros felől kélt a vihar. Az éj leszállt, a tenger szürkév, nyughatatlaná, az ég komorrá, gyászossá lett. A szárazföld felől a Tajgetosz sziklaormai zárták el a szemhatárt, a másik oldalon vadul üvöltött a vihar és a tenger. A Tanaisz tompa, csikorgásszerű hangot hallatott, — ez az első feljajdulása a hajónak, amely várja a hullámok rohamát.

Lementem a szalomba; néhány utas már ott volt az orvossal és a hajóágenssel, akik

sakkoztak. A kapitány is elhagyta egy pillanatra a fedélzetet s lejött közénk; csurom víz köpönyegét levetette, egy pohár puncsot kért s résztvev a társalgásunkban. Mint ilyen esetben rendszeren, most is hajótörésekről, katasztrófákról folyt a szó. A hajóágens egypár kétes értékű tréfával már jól összejelesztgette az asszonyokat.

Amint a kapitány közénk ült, az asszonyok, akiknek rendszeren gyönyörűséget okoz, ha borzadhatnak, rögtön elkezdtek ostromolni, hogy mondjon el valami drámai eseményt huszonöt esztendő tengerész-tapasztalataiból. A kapitány elmosolyodott s a vállát rángatta, mint valami öreg ember, akit gyerekek arra kérnek, hogy mondjon mesét a kísértetekről. De azután megszólalt:

— Tudják, a gimnáziumban tanulunk mindenféle hatásos mondásokat, amiket régi görögök, meg rómaiak mondtak. No hát, egy ilyen éjszakán, mint a mai, ott hagytuk a Karaibi-tengeren egy szegény ördögöt, aki felért mindezekkel az antik dicsekedőkkel. Hallgassanak csak ide.

S ezzel elmondta a következő történetet:

— Husz évvel ezelőtt a Belliqueuse Cherbourgban felszedte a vasmacskaít, hogy utnak induljon az Antillák felé. En akkor második hadnagy voltam s a matrózaim között volt egy Plougoechebe való ember is. Ez hosszabb szabadságon volt, az alatt megházasodott s most megint hajóra szállt, hogy leszolgálja a még hátralevő idejét. Az esztendő végén telt volna ki a szolgálata, úgy volt, hogy akkor az ipától, akinek három nagy bárkája volt, átveszi a halászsüzetet. A többi matróz nagy tisztelettel volt iránta, gazdag urnak tekintették. Egyébként egyike volt a legjobb matrózainknak s ha irni olvasni tudott volna, régen kormányos is lehetett volna.

E ész a szigetekig jó időnk volt, de mikor a Karaibi-tengerre értünk, hirtelen változás állt be. Guadeloupe és Desirada szigete között heves északkeleti szél lept meg bennünket. Mikor az éj leszállt, a tenger setét lett, mint a korom; szaggatott szélrohamok korbácsolták a hajót, alig tudtuk előre vergődni. En voltam őrségen; egymás után húztam be a vitorlákat,

— Szülők különös figyelmébe! —

Az iskola év kezdetén fiu- és leánygyermek teljes felruházására meglepő olcsó árak!!!

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruházában

Nagyváradon, Olaszi Fő-utca. Telefon szám 76.

Fiúk és leánykák részére, igen erős Carlsbadi cipők 1 frt 20 krtól kezdve, továbbá Csizmák, Galocsnik Kalapok, Sapkák, 50 krtól kezdve, Fiu ingek 90 krtól feljebb, kész fiu Lábravalók, Gallérok 12 krtól, Kézleők 20 krtól Nyakkendők 15 krtól feljebb, Keztyűk, Harisnyák, Zsebkendők 6 krtól feljebb, Inggombok, Pénztárczák, Fésűk, Kefék Szappanok, Zsebkések, Esőernyők, Uti bőrdöngők, téli alsó Ingek, Nadrágok, Gamáslik, gyapju Takarók, Törülközők Szalmazsákok, kész Paplan és ágylepedők, Chiffonok, Vásznaok, Barchetek ez idényre különösen óriási mennyiségben érkeztek s rendkívül olcsón adatnak el.

Elősmert szolid keresztény üzlet!

Olcsó szabott árak!

legszebb reményekkel kecsegtet. Csak meg ne állapodjunk.

A pozsonyi kiállítás célja az országnak bemutatni azokat az eredményeket, melyeket a most követett irány mellett elérni lehet.

Királyunk és tanácsosai.

Csávolszky Lajos ilyen czímmel adott ki ismét egy igen érdekes röpiratot. Kimutatja benne, hogy Magyarországnak joga, sőt kötelessége a független állami lét elérésére törekedni. Kimutatja, hogy e cél elérésének akadályai nem lehet a király személye, mert hiszen akárhányszor került már ellentétbe a nemzet a király meggyőződésével s mégis, a hányszor kitarítottunk jogaink mellett, a király örömmel hajlott népe kívánságára. Ha tehát ma nem tudjuk célunkat elérni, a hiba csak a kormányban, a király rossz tanácsosaiban rejlik. Ezek ellen a rossz tanácsosok ellen hívja harcra a függetlenségi pártot.

Uj főispán.

A hivatalos lap legutóbbi száma Radmerben kelt királyi kéziratot közöl, melyben őfelsége báró *Kemény* Akos országgyűlési képviselőt *Kis-Küküllő* várméye főispánjává kinevezte. Helyébe mint értesülünk a szász-régeni kerületbe *Urmánczy* Nándor, főispáni titkár léptetik fel képviselőjelöltnek. Szó van egyúttal gróf *Wickenburg* Márk kereskedelmi államtitkár fellelépéséről is. Fővárosi hírek szerint *Légrády* Károly és *Herczeg* Ferencz is felakarnak lépni e kerületben. Jelölt van tehát elég.

A sasvári királygyakorlatok.

Sasvár község teljes ünnepi díszben várja előkelő vendégeit. Reggel óta vonatokon, kocsiokon és gyalog temérdek nép érkezik a szomszéd községekből. Az utcák rendkívül élénkek, de mindenütt teljes rend uralkodik. A díszítési munkálatokat éjjel teljesen befejezték. Pompás, napos idő kedvez az ünnepségnek.

csak a kis orrvitorlát hagytam még fenn. A Szent Péter-foknál veszedelmes zátonyok vannak, hogy elkerülhessük őket, nagyot kellett kanyarodnunk, mert a szél percről-percra erősödött. Mindjárt az első homokpadnál két óriási hullám vágott át a fedélzeten, a hajó úgy tántorgott, mint a részeg ember s orral fordult neki a hullámnak. Láttam, hogy még több vitorlát kell bevonatni s kiadtam a parancsot az altisztnak, aki rögtön sipolt. Mikor tovább adta a parancsot, a matrózok közül senki sem mozdult. Arról volt szó, hogy fel kell mászni a hajó orrán levő s előre nyuló kis árbocra, amely ebben a pillanatban 90 fokos körívet irt le. Második fűtyszó, az én embereim kővé meredten állnak. Dühödten ugrottam oda közbük s rájuk kiáltottam:

— Mióta félnek a Bellequeuse emberei felmászni az árbocra?

Erre az én plougoeci emberem azzal a nehéz, léptető lépéssel, amihez hajón hozzá szokik az ember, odament a kötélajtóhoz, közben csendesesen dörögve:

— Megyek már, hadnagy ur.

S azzal nagy kezével belekapaszkodott a kötébe s kezdett felfelé mászni a lajtörján, melyet a szél hevesen vert hozzá a kötélethez. Láttuk, amint halad felfelé, a szél belekapott a zubbonyába s felfújta, mint a hólyagot. Mire felért az árbocokosárba, az éjszaka már olyan sötét lett, hogy nem láthattuk. Eyszerre, amint megfordultam, hogy a kormá-

A történelmi hírességi kettős templom bels-je gyönyörűen van díszítve. A templom oldalépületét képező kastélyban, ahol a király a német trónörökösrel és a főhercegekkel lakni fog, udvari csendőrség ügyel fel. *Frigyes Vilmos* német trónörökös Pritzelwitz ezredes, Stulpnagel főhadnagy és Sommel regisztrátor kíséretében érkezik Oderberg felől délután 3 óra 48 perczkor. Szolgálatára Auersperg gróf altábornagy és Veigl ezredes van kirendelve.

Este tizenegy katonai attasé érkezik, köztük Bülow gróf német katonai attasé, továbbá az amerikai, francia, angol, olasz, japán, román attasék, két orosz, két török, két svájci, két egyiptomi és egy-egy román és szerb tiszt. A sasvári főtáborban csupán József és Rajner főhercegek tartózkodnak. A nyugati hadsereget *Ferencz Ferdinánd* főherceg, a keleti hadsereget *Frigyes* főherceg vezényli. Ottó főherceg a bécsi lovassági csapatosztály, Lipót Szalvator főherceg pedig a 25. gyaloghadosztály élére van kirendelve. *Ferdinánd* Károly főherceg ezredparancsnok 3. tiroli vadászrezredéhez, Szalvator *Ferencz* főherceg 6. drago-nyosrezredéhez van beosztva.

Bécs, szeptember 11. A király ma délelőtt 11 óra 50 perczkor Paar és Bolfras főhadsegédekkel és többi kíséretével Sasvárra utazott, ahova délután 2 óra 45 perczkor érkezik. A német trónörökös 10 óra 50 perczkor Oderbergbe érkezett, ahol a melléje beosztott Auersperg gróf altábornagy és Veigl ezredes, továbbá Bülow őrnagy német katonai attasé és kísérete csatlakozott hozzá, mire udvari különvonattal folytatta útját Sasvár felé.

A hadsereg létszámának szaporítása.

Ismeretes, hogy a hadügyi kormányzat már régebben foglalkozik a hadsereg létszám-szaporításának a kérdésével. A gyalogság és tüzérség létszámának régebben bejelentett szaporítását megelőzően ma a hadsereg rendeleti lapja arról ad hírt, hogy a király augusztus 13 án kelt rendeletében egyelőre a trón szaporítását rendelte el. Három új szekerész-szvadronyt fognak felállítani, ezek a 88, 90. és 92. számot kapják és az elsőt a bécsi, a másodikat a linzi, a harmadikat pedig a przemisli szekerész-osztály keretében állítják fel 1903. január 1-én.

nyosnak kanyarodót parancsolják, hangomat az összetörő fadarab recsenésének a tompa zaja nyomta el s rá három másodperc múlva a vízbeeső emberi test csobbanása — volt hallható.

— A vízbe esett! A vízbe esett! — kiabált a hajó orráról.

Önkénytelenül kiadtam a kormányosnak a rendeletet, hogy forduljon vissza s megparancsoltam, hogy eresszék le az egyik mentő-csónakot. A matrózok rohantak a csónakokhoz, de alig eresztették le az egyiket pár lábnyira, mikor a szél kiragadta a kezükből, odapaskolta a fregatt ágyúhoz, úgy hogy pozdórájává zúzva hullt alá a vízbe. Közben a hajó a kormányosnak engedve fordult, a szelet oldalról kapta, a vitorlák megernyedtek s mi tehetetlenek voltunk a hullámokkal szemben, a melyek sűrűn csapkodtak át a fedélzeten. — Közben a kapitány s a többi tiszt is értesült a dologról s feljöttek a fedélzetre. Három szóval elmondtam nekik, mi történt, s mutattam a matrózt, akik az összezuzott csónak darabjába kapaszkodva vergődtek a hullámokon.

— Uraim, — szólt hozzáuk a kapitány — itt gyorsan kell tenatunk. Tudják, hogy az ilyen esetben szokás, hogy mi döntsünk annak a szerencsétlen embernek a sorsáról. Megkísérletjük-e a megmentését, anélkül, hogy a hajót kockáztassuk? Aki azt hiszi, hogy igen, az emelje föl a kezét, de az Isten szerelméért — csak gyorsan.

Városi közgyűlés.

Gőzerővel dolgozott tegnap Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága; a tárgysorozatba felvett 37 ügyet mind letárgyalta.

Pedig egyik-másik tárgynál élénk vita ke- rekedett.

A villamos telep elhelyezésénél megdöntötték a tanács javaslatát s a központi telepet elvitték Veleczére. Vajjon nem fog-e azért a telep — a régi sertésvásártérre jutni?

Hosszabb vitát keltett még a Kiss László hely. anyakönyvvezető ügye. Szervezett pártja volt. Úgy érezték a vitán, hogy már előzetesen ki lett osztva a szerep. A városatyák egyrésze nagyon humanus hangulatban volt s a miniszter által megdorgált hely. anyakönyvvezetőt gaudiummal ünnepelték, mintha legalább is neki köszönhetnék az egész honboldogító egyházpolitikai törvényeket s elégtételt akarnának neki szolgáltatni a miniszteri dorgatoriumért.

Ez jó utmutatás a városi tisztviselőknek. Tudni fogják, hogy jövőben miként működjenek, ha érdemeket és jutalmakat akarnak szerezni.

Csak rajta, tovább ezen az úton. Lesz még, sajnos, elég alkalom, hogy agyon dicsérjenek és megjutalmazzanak »kiváló« tisztviselőket.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt. Jelen voltak:

Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Károly Irén, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Nozák Rezső, Ováry Lajos, dr. Pácz Sándor, Ráczy Mihály, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Bertsey György, Czeglédy Jeremiás, Déry János, dr. Grósz Menyhért, Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Milibák József, dr. Sarkadi Lajos, Sulyok István, Stern Herman, Széles Lajos, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, Berger Dániel, dr. Dési Géza, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Moskovits Miksa, Szmekta György, Ullmann Sándor, Weisz Mór, dr. Döry Ferencz, Frankl László, Füchsl Mór, Guttman József, dr. Gyémánt Jenő, Heringh Sándor, Hillinger Lipót, Köblös Ferencz, Kugler Albert, dr. Mihály Lajos,

Mozdulatlanul álltak ott az egyik őrtűz körül; a legénység is ott állt mögöttünk s szorongva várta a döntést. Én esküszöm önöknek, ha vitágos lett volna, látni lehetett volna, hogy néhánynak e vén tengerészek közül sápadt az arca, mint valami angol asszonynak, aki először kel át a La Manche csatornán. Gyors pillantást vetettünk a hajóra, a szemhatárra, a hullámverés irányára s a csak pár csomónyi távolságban levő part fekete vonalára. Azután mindegyikünk szomorúan rázta meg a fejét s egyetlenegy kéz sem emelkedett fel. A kapitány hánja kissé rekedt volt, mikor odafordult a legénységhez:

— Egyhanguan hozott határozattal s lelkiismeretes vizsgálat után kijelentjük, hogy semmit sem tehetünk ennek az embernek a megmentésére. Az Isten legyen hozzá irgalmas! — Aztán a kormányoshoz fordult s erős hangon kiáltott rá: — Kanyarodjál vissza előre!

A fregatt megfordult s odaadta vitorláját megint a szélnek, amely valóságos örömmel-vel kapott megint b-léjük. A hátsó fedélzetre szaladtam, felkaptam egy fáklyát s annak a fényénél néztem végig a tengeren.

Alig öt-hat fonálnyira a hajó mögött, ott tánczolt a matróz a hullámkavargásban, amely néha egészen állva emelte a felszínre. Amint engem megpillantott a fáklya fénykörében, láttam, hogy felemelkedik, tápranyit szemét felém fordítja s az ajka mozog. Előre hajoltam,

Molnár Lajos, Munk Jakab, Müller Salamon, Ováry Sándor, Pékánovits Imre, Rothmann Jakab, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sonnenwirt Bernát, Steiner M. Albert, Száhlender Károly, Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Odón, Dús László, Tóth Márton, dr. Baróthy Akos, Jablonszky Emil, Ragány János, Szüts István.

A közgyűlés megnyitása után a főjegyző felolvasta a polgármester jelentését a közigazgatás augusztus havi állapotáról. A főbb adatokat már közöltük.

Megemlékezik a jelentés a Kossuth Lajos századik születésnapján rendezendő ünnepély programjáról, a törvényhatóság diszgyűléséről, a kivilágításról, isteni tiszteltről, szóval az ez irányban tett intézkedésekről.

A jelentést tudomásul vették.

Interpellációk.

A havi jelentéssel kapcsolatosan több városatyá interpellációt intézett a polgármesterhez.

Müller Salamon röviden azon kérdést intézte a polgármesterhez, hogy van-e tudomása arról, miként a városi adóhivatalnál vannak olyanapidíjasok, akik a polgárok ellen denuncziálnak a pénzügyigazgatásnál?

Halász Lajos a nagygyakorlatok alkalmából átvonuló katonák beszállásolása tárgyában interpellált. A városi katonagyosztály minden rendszer nélkül szállásolja el a polgároknál a katonákat és pedig mindig a szegényebb lakossághoz, míg az előkelőbb utcák lakóihoz nem tesznek katonákat. Másutt felosztva eszközlik a beszállásolást. — A tiszteket, a fennálló rendelet ellenére, nem a város tulajdonában helyezik el. — Felhossa még, hogy az átvonuló csapatok részére szükséges elfogatókat az utolsó órában, előzetes értesítés nélküli rendőrökkel hajtják fel. Legutóbb is így történt, sőt még nagyobb méltánytalanság esett a polgárokon. Az elfogatóknak csak Less községig kellett volna menni. Mikor ott a továbbmenetelt megtagadták, a katonák lehúzták őket a saját szekereikről s a katonák ültek fel, hajtották a fogatokat Tenkéig. A járulékot azonban csak Lessig fizették meg a szekereknek. Szándékozik-e a polgármester ezeket a sérelmeket orvosolni?

Steiner M. Albert: Miért nem terjesztette még elő a tanács az ő indítványát Ör-utca rendezése tárgyában?

fülemhez tartottam a tenyeremet, hogy megballjam utolsó szavait: erős hangon s értetlenül kiáltott oda hozzám a vihar tombolásán keresztül:

— Hadnagy ur, hadnagy ur! Az árboczkosár támasztófája is eltört! Fel ne menjen senki!

Egy óriási hullám hömpölygött közénk s nem láttam többé más', csak a fehérsöréyes vitorlásokat.

A kapitány befejezte elbeszélését s elhallgatott. Homlokán a ráncz még mélyebb lett, szemöldöke még összébb húzódott.

— S hogy hívták ezt a derék, kötelességtudó embert? — kérdeztem pár pillanat múlva.

A kapitány megtűközve nézett rám, aztán így szólt:

— Igazán nem tudom már a nevét!

Dr. Vucskics Gyula intézett ez után rövid interpellációt. Egy vállalkozónak sírhelyeket adott el a tanács. Ugy tudja, hogy a vállalat ezt ugyanazon árban köteles a közönség rendelkezésére bocsátani. Csak azt kifogásolja, hogy nem hozzák az árakat a közönség tudomására.

A polgármester válasza.

Rimler Károly polgármester azonnal válaszolt az interpellációkra. Müller Salamon panaszára megjegyzi, hogy általánosságban megvizsgálja az ügyet, de kéri, hogy a konkrét eseteket hozza tudomására. — A katonai beszállásolásokkal illető panaszok nem állanak meg, mert pl. egész évben nem voltak a polgároknál beszállásolva, hanem az állam által átengedett üres laktanyákban és a régi járványkórházban. (Helyeslés.) A szabályzat különben nemsokára kész lesz. — A tiszteket a város szállodáiban helyezték el s csak kivételesen volt igénybe véve a Rimanóczy-szálló, a mikor késő este jött a budapesti honvédség. Az elfogatók dolgában nem tettek nála panaszt; a sérelmet orvosolni fogja. — Steiner Albertnek azt feleli, hogy az utcarendezés ott nem annyira sürgős és különben is 3000 koronába kerülne. — A sírhelyek eladása a közönség érdekében történt, s az árak benne vannak az illető szabályrendeletben.

Halász Lajos rövid replikája után Darvassy Lajos tanácsnok válaszolt még az interpellációra, amelyet szerinte Halász Lajos téves információból merített. A lovardát az ezredes parancsára nyitották fel. A szállodákat a rendelet szerint sorban veszik igénybe. A fuvarosok közül senki nem ment panaszra a vezetése alatt levő hivatalhoz, s ezért nem is intézkedhetett.

Az interpellációkra adott válaszokat tudomásul vették.

A villanyvilágítás ügye.

A villamos világítás házi kezelésére és a villamos központi telep kiépítésére vonatkozó közgyűlési határozatot a miniszter jóváhagyta. A telep és hálózat építésére a Ganz-czeggel kötendő szerződést jóváhagyás végett azzal terjeszti be a tanács, hogy a központi telep, a szakértő bizottság véleményéhez képest, a nagypiaczi közraktár mögött és a Pecze mellett levő területre építtessék.

Ezzel szemben a várad-váraljai polgárok egy része azon kérelmet intézte a törvényhatósághoz, hogy a közérdek szempontjából a központi telepet ne a Nagypiacz-térre, hanem a várad-velencei vasutállomás közelében e célra szintén kijelölt területre építsék.

Szokoly Tamás szerencsétlenség tartja a Nagypiaczra esett választást. Közegészségi és közbiztonsági szempontból a gyárakat a városon kívül kell elhelyezni, nem mint nálunk, ahol a város fejlődését az ilyen telepek beépítésével gátolják. Csak kényelmi szempontból akarják a villamos telepet a Nagypiaczra építeni. Távolság ma nincs; lesz villanyvasut, telephon s van kocsi. A közönség érdeke azt kívánja, hogy a telep a várad-velencei vasutállomás mellett építtessék ki. Ez pénzügyi tekintetből is előnyös lesz a városra. Indítvá-

nyozza, hogy a tanács javaslatával szemben mondja ki a közgyűlés, hogy a villamos központi telepet a várad-velencei vasutállomás mellett építi ki a város.

Rimler Károly felvilágosításul megjegyzi, hogy a telep kijelölése nem könnyelműen, hanem a szakértők hosszas megfontolása után történt. A nagypiaczteri terület 9000 négyszögméter s abból csak 1000 négyszögmétert építenek be. A maga részéről azonban elfogadja a Szokoly Tamás indítványát, mert a város érdekéből akármelyik terület egyforma. Hosszu ideig tárgyalták ezt a kérdést s csak most, az utolsó 24 órában szólaltak fel a Nagypiacz ellen. Kéri azonban a törvényhatóságot, hogy a Szokoly indítványát egy pótlással fogadja el. Mivel a velencei állomás mellett levő terület nem a város tulajdonában, mondja ki azt is, hogy a tanácsnak szabad kezet enged arra, hogy más, a város tulajdonában levő területet jelöljön ki a telep helyéül.

Dr. Sarkadi Lajos kívánt ezután szólani, de a törvényhatóság órási zajban perczekig nem engedte szóhoz. Szavazzunk! kiáltások töltötték be a termet. Az elnök többszöri csengése után kezdhetette meg beszédét. Három kérdést tesz dr. Sarkadi. Minő különbözetet okoz a két terület között a gépekhez szükséges víz beszerzése, a felhasznált víz elvesztése és a víz hőfok különbözete folytán szükséges fűtő-anyagnál az üzem kiadása? Ha megnyugtató választ kap, hajlandó elfogadni a v-velencei telepet. (Zaj.) A kereskedőknek nem érdeke, hogy Velenczén legyen a telep. (Nagy zaj. Közbekiáltások: A kamarának adja ezeket a kérdéseket!) Végül kijelenti, hogy a város pénzügyeinek szempontjából a tanács javaslatát fogadja el.

Bordé Ferencz (Zaj.) a legtöbbet foglalkozott, mint a bizottság elnöke, a kérdéssel. Szerinte, műszaki szempontból nincs különbség a két hely között. Egy nagy indok azonban a mellett szól, hogy a központon legyen a telep. A közönségnek mindennap van ott dolga. (Zaj.) Ha a telep kint lesz, külön irodát kell a város belterületén felállítani. (Zaj.)

Szavazásra kerülve a dolog, nagy többséggel Szokoly indítványát fogadta el a közgyűlés, a polgármester pótlásával.

A villamos vasut szerződése.

A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad városának a közúti vasut-társasággal a villamos vasutra vonatkozólag kötött pótszerződést, a mely a 126,000 korona elengedésére vonatkozik. Az előterjesztést a közgyűlés elfogadta.

A tanács beterjesztette a belügyminiszter leiratát, a melyben helybenhagyja azon határozatot, hogy a Fehér Kereszt-egyletnek megszavazott alapítványt Nagyvárad városa átruhazza a most létesült állami gyermekmenhelyre. — Tudomásul vették.

Nagyvárad város törvényhatósága elhatározta, hogy az építendő állami gyermekmenhely céljaira átengedi az Epres-kert területét. A belügyminiszter jóváhagyását beterjesztette a tanács a közgyűlés elé. — Tudomásul vették.

A Moskovits Adolf és fia szeszgyárához vezetendő iparvágányt a kereskedelemügyi miniszter engedélyezte. — Tudomásul vették.

A város rohamos fejlődése szükségessé tette, hogy az európai nagyvárosok mintájára **czipő-, kalap- és férfi divatcikkben különlegességi üzletet** rendezek be, hol mindennemű férfi divatcikk a leg-
szébb és legelegánsabb kivitelben kaphatók. — *Férfi ingek, gallérok, kézelők, harisnyák, sétabotok, kalapok, férfi-
női- és gyermek lábbelik, pipere cikkek stb.* óriási nagy választékban. — A n. é. közönség minden rétege, üzletem-
ben oly kiszolgálást nyer **tartós, divatos, finom és elegáns** áruim beszerzése mellett, hogy rövid idő alatt
megvalósulva láthatom azon reményemet, hogy az egész városban a hálás közönség megjutalmazza törekvésemet
azzal, hogy egyik a másikkal fogja ajánlani:
Vásároljunk **Rein Jakabnál**, mert ott hallatlan olcsó, jó, szép és elegáns minden. 314

**Meglepetés! 8000 darab mintanyak-
kendőt osztok szíjjel.**

Szíves látogatást kér tisztelettel **REIN JAKAB.**

UJ ÜZLET!!

REIN JAKAB czipő-, kalap- és
férfi-divatáruháza.

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa” szálloda.

A tanács előterjesztette a közigazgatási bizottságnak a f. év első feléről szóló jelentését. — Tudomásul vették.

Zana Agoston a tavasszal megejtett városi tisztújítás, nevezetesen a polgármester megválasztása ellen felebbezést adott be, a melyet a közigazgatási bíróság elutasított. — Tudomásul vették.

Kolozsvár város közönsége meghívta a törvényhatóságot a Mátyás király szobrának leleplezési ünnepélyére. A törvényhatóság képviselőjében Rimler Károly polgármester küldött ki az ünnepélyre, hogy a jelentkező városatyákat vezesse.

Heves vármegye Rákóczy, Tökölly és Bercsényi diffamálását kimondó törvények törzése és Kossuth Lajos emlékének törvénybe iktatása iránt a magyar képviselőházhoz intézett feliratát pártolás végett megküldte.

A tanács mint állandó választmány a feliratnak hasonló szellemű felirattal leendő pártolását javasolja.

A tanács előterjesztését: éljenzéssel elfogadták.

A vasárnap megünneplése.

Torontál vármegye közönsége a vasárnapi munkaszüneti törvénynek a hivatalokra leendő kiterjesztése tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát pártolás végett megküldte. A tanács javasolja, hogy az átiratot egyszerűen vegyék tudomásul.

Sulyok István nem fogadja el a tanács előterjesztését, mert a vasárnap megünneplése nagyfotosságu kérdés. Régi panaszuk az összes tisztviselőknél, hogy még a vasárnapjuk sem szabad. Indítványozza, hogy Torontál vármegye feliratát pártolja a törvényhatóság.

Beöthy László főispán, elnök szintén osztja a torontáli felterjesztésben felemlített indokokat. A közigazgatás egyszerűsítése tárgyában tartott konferencián is tárgyalták a tisztviselők vasárnapi munkaszünetét. Reméli, hogy erről kellő uton és módon gondoskodva lesz. Torontál vármegye azonban a meglévő munkaszüneti törvényt akarja a tisztviselőkre is alkalmazni, pedig ez nem lehetséges. A mostani törvény csak az ipari munkáról szól s még a mezőgazdasági munkát sem érinti. Ezt nem is lehet a tisztviselőkre kiterjeszteni. Ha látjuk, hogy megfelelő intézkedés nem jön a tisztviselők vasárnapi munkaszünetére, akkor ez irányban kezdhet új akció a törvényhatóság. De most ne fogadják el Torontál vármegye álláspontját, mert az a mindenki által kívánt célhoz úgy sem vezetne.

A közgyűlés elfogadta a tanács előterjesztését.

Pozsony sz. kir. város közönsége a közszükségletet képező anyagok, termékek beszerzése, a műszaki teendők ellátása és a vállalkozások körüli eljárás tárgyában hozott határozatát megküldte. — Pártolják.

Pancsova város pártolás végett megküldötte a képviselőházhoz intézett feliratát, hogy Pancsova külön választókerületté emeltessék. — Egyszerűen tudomásul vették.

A közutak befásításáról és a faiskolákról szóló szabályrendeletet, többek hozzászólása után elfogadták.

A tanácsnak az újvárosi községi elemi fiú- és leányiskolákhoz az V. és VI. osztály felállítására s a szükséges tanító állások szervezésére vonatkozó javaslatát elfogadta a közgyűlés.

A városi irnokok és irodatisztek lakbérért 1903-tól 100, illetve 140 koronával javasolja felemelni.

Dr. Sarkai Lajos a felemelt összeget már a folyó évre is folyósítani óhajtja.

A tanács javaslatát fogadták el.

Hrozjencsik János volt városi rajzoló özvegyének a halotti negyedet megadták.

Takács László volt mérnöki hivatali alkalmazott özvegyének, a tanács javaslata elle-

nében, 300 korona temetkezési összeget szavaztak meg. A további állandó segély megadásáról a tanács gondoskodik.

Kiss László ügye.

Kiss László hely. anyakönyvvezető ellen a volt polgármester fegyelmi eljárást indított s ugyanakkor a várostól élvezett havidíjas állásától, a szabályrendeletben gyökerező jogánál fogva elmozdította. A fegyelmi vizsgálat során a miniszter mint helyettes anyakönyvvezetőt dorgálásra ítélte s ezen állásába visszahelyezte. A polgármester azonban, mivel már az állás mással be lett töltve, a havidíjas állásra nem nevezte ki újra. Ez ellen Kiss László a közgyűléshez felebbezett.

A tanács a felebbezés elutasítását javasolta.

Halász Lajos elismeri a polgármester szabályrendeletben biztosított jogát. Azonban indítványozza, hogy a felebbezésnek helyt adjon a közgyűlés; az elbocsátás óta visszatartott fizetését adják meg. A polgármestertől elvárja, hogy Kiss Lászlót a havidíjas állásba visszahelyezze.

Rimler Károly kijelenti, hogy nem ő volt, aki Kiss állásából elmozdította. A visszatartott fizetés kifizetését ellenzi, mert törvényesen lett elbocsátva. Most mind a 13 havidíjas állás be van töltve. Legfeljebb szaporítsák az állásokat. Csak így nevezhetné most ki Kiss Lászlót.

Gábel Jakab Halász indítványát pártolja, Szokoly Tamással és Kecskeméti Lipóttal egyetemben.

Műbák József a visszatartott összeg kifizetése ellen beszélt.

Beöthy László nem terjeszkedik ki az érzelmi momentumokra. A jogi részhez szól. A törvény megengedi, hogy nem hivatalnok is lehet anyakönyvvezető; itt sem függ össze a két állás. A polgármesternek joga volt indokolás nélkül is elbocsátani a havidíjas állásból Kiss Lászlót. A miniszter csak mint h. anyakönyvvezetőt helyezte vissza. Ebből semmi jog sem származott a havidíjas álláshoz. Ezt Kiss nem is igényelheti. A visszatartott fizetés kifizetése törvénytelen volna. Ezt ily címen nem is engedni megszavazni.

Halász Lajos indítványozza, hogy mint kegydíjat adják ki Kissnek az összeget.

Hlatky Endre rossznak tartja, hogy oly csekély fizetésű emberre van bízva az anyakönyvvezetés. Indítványozza, hogy amíg havidíjassá kinevezik is, adják meg a megfelelő összeget s gondoskodjanak, hogy megfelelő állásra jusson Kiss László.

A törvényhatóság a visszatartott összeget mint kegydíjat megszavazta. A tanács előterjesztést tesz a megfelelő állásra, addig is mint kegydíjat kapja havonként Kiss László a havidíjas fizetést.

Beczkay Artur volt vámfelügyelő és Horváth János volt vámelőnkértek, hogy az elmozdításuk ellen beadott felebbezés tárgyalását függeszték fel addig, amíg űyükben a bíróság dönt. A kérelmeknek helyt adtak. Még a tárgysorozatba felvett apróbb ügyeket intézték el s a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

Nátalafalussy Kornél jubileuma.

Tegnap mult tiz éve, hogy Nátalafalussy Kornél tankerületi kir. főigazgató a nagyváradi tankerületnek élére lett állítva. Csendes, de tevékeny munkásságot fejtett ki egy évtized alatt. Hosszu időn át működött a tanári pályán, s ott szerzett nagybecsű tapasztalatait tankerülete igazgatásában bölcsen érvényesítette. Erdemei elismerésül ő felsége kir. tanácsossá nevezte ki, s a közelmúltban, a midőn a jászói premontrei prépostság megüresedett, rendtársai bizalma folytán őt nevezte ki ő felsége praelátussá. O azonban nem fogadta el ezt a nagy

méltóságot s továbbra is mint tanfőru óhajtott munkálkodni.

Szerénysége kitért az ünneplések elől, s mostani tiz éves jubileumán kívánságára mellőztek minden ünneplést.

Tegnap délelőtt 11 órakor a prem. rendű főgimnásium tanári kara, élén Novotny S. Alfonz igazgatóval tisztelgett a jubiléus előtt.

Novotny igazgató magas szárnyalásu beszédben üdvözölte, s kifejtette, hogy mennyi mindent köszönhet a nagyváradi tankerület, melyet az ő kiható munkássága az ország első tankerületei közé sorozott, érdemes főigazgatójának. A főgimnásium tanári kara ünnepli őt azért is, mert mint a prem. kanonokrend tagja, a rend dicső alapítójának, Szent Norbertnek példáját köveite mindenkor, s rendjének büszkeségét képezi.

Nátalafalussy főigazgatót igen meghatotta rendtársainak ezuttal is tanusított szeretete, s ékes szavakban köszönte meg a szívből jövő üdvözlést. Megemlékezett azokról a kortársairól, kik vele együtt kezdték meg pályájukat, kik közül azonban már alig egynehányan vannak életben. Kivánta rendtársainak, hogy ők is olyan működést fejtsenek ki, mint a milyet azok, neveljenek a hazának derék, becsületes és hazaszerető ifjakat, és nehéz munkájuknak ez leendő egyik legszebb jutalma.

Mint értesülünk a tankerület középiskoláinak igazgatói szeptember 27-én fognak összejönni Nagyváradon s együttesen fogják üdvözölni a jubiléus főigazgatót.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Missió Solyomkőn. A nagyváradi egyházmegyéhez tartozó Solyomkő plebánián vasárnap Mária nevenapján öt napig tartó népmissió veszi kezdetét. A lelkiyakorlatokat P. Molitor Tádé és P. Korubszky Frigyes kapuczius atyák tartják. A missió befejeztével csütörtökön lesz a missió-emlékkereszt felállítás.

* Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. Lovász Gyula nagyváradi kir. törvényszéki jogyakorlatot a fogarasi járásbíróshoz aljegyzővé kinevezte.

* Nemesi név adományozás. Királyi kintetés érte dr. Szombathy Ignác nyug. reáliskolai tanárt, dr. Szombathy Istvánnak, a helybeli főreáliskola helyettes igazgatójának édesatyját, adományozván ő felsége neki a »beczkói« nemesi előnevet. A királyi kézirat a következő:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére dr. Szombathy Ignác állami főreáliskolai nyugalmazott tanárnak és törvényes jogutódainak, régi magyar nemesiségük épségben tartása mellett a »beczkói« előnevet díjmentesen adományozom.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Széchenyi Gyula s. k.

* Két új krajczáros lap. Nem elég a nagyváradi öt napilap, van még kettőre kilátás. Egyik »Közérdek« címmel f. hó 28-án fog megjelenni Christó Miklós szerkesztése alatt, közművelődési, közgazdasági tartalommal, a politika teljes kizárásával, hogy annál nagyobb súlyt fektessenek a jó hírszolgálatra. Másik valószínűleg még jövő héten megindul egyik fiatal nagyváradi újságíró szerkesztése alatt, még pedig erősen sovinszta irányban. Mindkét lapnak ára csak egy krajczár lesz s így erős versenyre kelnek a Friss Ujsággal.

* **Athelyezések.** Az igazságügyminiszter *Sugár Gyula* debreczeni és *Oláh Géza* derecskei járásbírói végrehajtókat kölcsönösen áthelyezte.

* **A magyarság győzelme Ujvidéken.** Ujvidéken tegnap volt a város tisztújító közgyűlése, amelyen nagy többséggel *Szalay Lajos* ügyvédet választották meg Ujvidék város polgármesterévé. A választás eredménye óriási lelkesedést keltett a magyarság körében, mert a magyarság fényes diadalának tekintik. Ujvidéken ugyanis eddig még sohasem volt magyar polgármester.

* **Uj templom Londonban.** Az angol világ városban mindinkább szaporodnak a katolikusok s azért kell templomok építésével abban a tekintetben lépést tartani. Alig hogy elkészült az impozáns westminsteri főszékes-egyház, már is új templom építéséhez kellett fogni, ami természetesen csak közadakozásból volt eszközölhető. Az új templommal körülbelül már el is készültek, Londonnak egyik külvárosában van: *Sittingbourne*-ban van, közel a londonoweri országúthoz. *Bourne*, *southwark*i püspök szentelte föl legutóbb ünnepélyesen, gót stílusban van építve, amilyent Angliának nem egy középkori remek művi temploma mutat. A szobor-dekorációja különösen gazdag, minden egyes szobrot egy-egy gazdag angol katolikus faragtatott. *Szent Agoston* és más szentek szobrai kívül ékesítik a templomot a vértanu *Becket Tamás* canterburyi érsek, *Moore*, a nagy kancellár, *Fisker rochesteri* püspök szobrai, aki az angol reformációnak lett vértanu áldozata. A londoni *Times*, amely erről szintén hírt ad, hozzáteszi, hogy az új templomra más vallásúak s zsidók is adakoztak; elhiszük neki, mert sokszor katolikus ügyekben is szavahihetőnek bizonyult.

* **»Hier«** az egyetemen. A budapesti tudományegyetem egyik vizsgatérképén tegnap különös jelenet történt. Miközben a bizottság elnöke sorban előszólította a jelölteket, akik szokás szerint »Itt vagyok!«-kal feleltek, az egyik tanuló ez kiáltotta:

— *Hier!*

Az illető valószínűen nagy szorongásában követte el a nyelvbottlást, de az elnök még sem hagyta szó nélkül. Megütközéssel jelentette ki:

— No már csak a budapesti királyi magyar tudományegyetemen nem jelentkezik így valaki! Még annyira nem vagyunk, hogy megbüntessünk valakit azért, mert magyarul jelentkezik. Uraságod jó katona lehetett!

A jelölt különben később sem lábalt ki zavarából s elbukott.

* **Tűzek a megyében.** Megyeszerte pusztító tüzekről adnak hírt s legtöbbször a földtermeléséből szedi áldozatát a pusztító veszedelem. Így *Pesteren* szeptember első éj zakáján *Popu Gábor* 252 korona értékű búzája égett el, a tüzet a rossz cséplőgép okozta, miért is Nagy Miklós gépészt följelentették. — *Váncsodon* pedig *Kiss László* sertés ólja esett áldozatul a pusztító lángoknak. A tűz itt is gondatlanságból keletkezett, mert a paraszas hamut az ól mellé öntötték. — *Berettyó-Ujfalu*-ban meg *Szölössy Istvánné* 1 kazal szalmája égett hamuvá. — *Kistótfalu*-ban *Freund Jakab* istállóját pusztította el a tűz. — *Az etelka völgyi* pusztán pedig a *Korn Lipót* bécsi czéggé hízlató istállója gyulladt ki és porig égett, a kár igen nagy, mert a hízó jószágok nagy része beleégett.

* **Képzelt örökség.** *Regényi Emilia*, kit 1858. május 10-én mint talált gyermeket *Váradon* megkereszteltek, és nevelés végett kiadták *Keczei Mihályné*, később *Kovács Sándornénak*, 18 éves korában Budapesten férjhez menvén, a sors őt férjével együtt Amerikába hajtotta. A távolban folyton azon töprengött, hogy nevelőszülei ki tudja mily gaz-

dagok, ő pedig, ki különben egyedüli örökös lenne, távol lévén, elesik az örökléstől. Képzelt öröksége nem hagyta nyugodni, s levelet írt az *Oczeánon* tuli *Clevelandből*, a nagyváradi rendőrséghez, melyben kifejezésre juttatja abbéli aggodalmát, hogy nevelő szülei őt mindenből kitagadták, miért is mint szegény árva (44 éves) kéri a főkapitány urat, hogy öröksége biztosítása iránt intézkedjék. — A főkapitány a levél vétele után megidőztette *Kovács Sándornét*. *Kovács Sándorné* egy magával is tehetetlen öreg asszony képében megjelent a rendőrségen és eladta, hogy emlékszik nevelt leányára és azt is tudja róla, hogy 18 éves korában *Budapestre* ment, hol nejevé lett *Tóháti Miklós* postaszolgának, a ki bizonyos pénzek elemelése után feleségével együtt Amerikába szökött. A szegény törődött anyóka könnyezve jelentette ki a főkapitány előtt, hogy rajtalevőjén kívül egyebe nincs, de ha volna is, sem hagyná »szeretett« és távollévő nevelt leányának. A főkapitány ily irányu levélben válaszolt a távolban lévő s hazai örökség után vágyakozó *Regényi Emiliának*.

* **Mátyás király szobor gyűjtő bizottság** kérelme. A Mátyás király szobor gyűjtő bizottsága tájékozódást akar szerezni arról, hogy a begyűlt pénz mennyiben fedezi a szobor költségeit, lapunk újján felkéri mindazokat, kiknek kezéhez gyűjtőív érkezett, hogy azt a begyűlt pénzzel együtt, lehetőleg sürgősen a Mátyás király gyűjtő bizottsága címére *Kolozsvárra* megküldeni sziveskedjék.

* **Kitüntetett honvéd őrmester.** O felsége f. évi augusztus 31-én *Ischlben* kelt legfelső elhatározásával *Bodola Ferenc*: nagyváradi 4. honvéd gyalogezredbeli törzsőrmesternek a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. Az érdemkeresztet megfelelő ünnepélyességgel adják át a derék őrmesterek.

* **Elfogott rablógyilkosok.** Ez év tavaszán *Tolna*, de különösen *Zala* megyében gyakoriak voltak a rablások, sőt két alkalommal rablógyilkosság is történt. A tettesek, mint azt a nyomozás annak idején megállapította, kőbor cigányok voltak, a kik azonban az őket üldöző csendőrség elől előbb *Szlovákországba*, majd pedig onnan is több rablás elkövetése után átmenekültek *Szlovániába*. A rablógyilkosok itt egyideig csendben vártak, de azután ismét puskához láttak s az osztrák-magyar határszél közelében végig kőborolták egész *Szlovániát*. A múlt hó végén *Szurdok* és *O-Pézia* között az országuton fényes nappal megtámadtak két marhakereskedőt: *Inicz Jozsót* és *Gágics Sztefvót*. Revolverlövésekkel mind a kettőt agyonlőtték és kirabolták, azután pedig a megölt kereskedők kocsiján tovább hajtottak. A csendőrség *Pancsováig* üldözte őket, de ott ismét nyomuk veszett. Végre a múlt szombaton *Petrovoszalló* határában egy csendőrőrcsapat rájuk bukkant. A vakmerő rablóbanda, mely 6 férfiből és 4 asszonyból állott, nem adta meg magát egykönnyen. Lövésekkel fogadták a csendőröket, kik szintén puskával feleltek, s miután a rablók közül 4 férfit súlyosan megsebesítettek, a többieket futás közben sikerült elfogni. A banda tagjai: *Bracska Ferenc* és felesége, *Horvát Lajos* és felesége, *Horvát Antal*, *Dazsil Mihály* és felesége *Dazsil Erzsébet*, *Kolumpár Mihály* és *Kolumpár Ferenc*.

* **Hála koldus.** Tegnap délben siránkozó arccal és éhes gyomorral beállított *Nagy József* asztalos mester *Bethy Ödön*-utca 252. sz. a levő lakására *Székely János* 17 éves csavargó koldus fiú és kérve kért abból az izletes meleg ételből, ami az asztalon párolgott. A házigazdának megesett a szíve a rongyos és kiéhezett koldusfiún és jól tartotta. Ő pedig a kapott ebédért hála fejében ellopta a gazdának egy másik asztalon szabadon levő ezüst zseb óráját láncostul és mint ki jól végezte dolgát, az ebéd megköszönése után eltávozott.

A gazda fölállván az asztaltól, zsebébe akarta tenni az óráját, de már annak hűlt helyét találta. Mindjárt a koldusra esett a gyanu és a rendőrség segítségével elfogták és a rendőrségre kísérték, hol töredelmesen bevallotta, hogy ő volt a tettes és az órát láncostul együtt a *Rimanóczy* szőlő kerítés mellett ásta el. A rendőrség az ipsőt a lopott holmikkal együtt átkísérte az ügyészhez.

* **A székely öt koronája.** Még a rátóti tanácskozások napjaiban történt akkor, mikor *Körber osztrák miniszterelnök* vendége volt *Székely Kálmán*-nak, hogy egy székely atyafi minden áron beszélni akart a miniszterelnökkel.

— Gyalogszerrel jövök, — mondta — mert igen fontos a dolgom! — s tényleg nem tudták sehogyan sem lerázni a székelyt s odavitték *Székely Kálmánhoz*.

— A tekintetes miniszterelnök urral kell, hogy beszéljek.

— De én most nem érek rá, — mondta *Székely* — várjon.

— De nem addig van, mert várni csak várnék, hanem nagyon éhes volnék. A miniszterelnök nevetett s beküldette a székelyt a konyhába, ahol az étel-ital mellett el is maradt nyugodtan s várt.

Az estebédnél ült a miniszterelnök, amikor észbe jutott a székely s behívatta. Fontos dolga volt az atyafinak s nagy körültekintéssel mondta el, mi minden nem történt vele úgy, hogy arra gondolt, hogy ezen a bonyolódott dologon egyesegyedül a tekintetes miniszterelnök tudna segíteni. *Székely Kálmán* megnyugtatta, hogy elintézi a dolgát, (miután a miniszterelnökök mindig és mindenkit megnyugtattak), de a székely atyafi csak nem mozdult, hanem a bal kezével kezdte vakargatni a jobb fületét.

— No, van még valami kívánsága?

— Vóna, instálom, zokon ne essék. Elfogyott a pénzem, hát m gemberelhetne a tekintetes ur öt korona kölcsönrel. Adok irást róla.

A miniszterelnök odaadta az öt koronát s így szólt:

— Irást ne adjon róla, megbizom én a székely becsületben.

És hogy bátran meg is bizhatott, azt bizonyítja az, hogy tegnap egy piros pénzes-utalványt kézbesített a posta *Tehtetes Székely Kálmán* miniszterelnök urnak, melyen szép verébfej nagyságu betűkkel tisztelettel megköszöni *Csatak András* az öt koronát s tisztelettel megküldi a tekintetes urnak az adósságát.

* **Leesett az állványokról.** Mintha ma is a *Kőműves Kelemen* korában élneek, minden nagy építkezésünkhöz vérenek kell tapadni. Vérenek, drága ember vérenek, oh mert az olcsó, van éhes ember, aki helyébe áll, ha egy-egy kidől. Tegnap a városháza is megkapta a maga áldozatát; egyik téglahordó lezuhant az állványok között. Súlyos zúzódásokat szenvedten, eszméletlenül terült el a földön. A szerencsétlen súlyosan sérült embert, a rendőrség a kózkórházba szállította.

* **Lopás. Vásárhelyi** *Miklósné* született *Gerő Júlia* *Vitéz*-utca 602. sz. alatt levő lakásába elmúlt éjszaka 3 óra tájt eddig ismeretlen tettes az ablakon keresztül behatolt és miután az összes fiókokat összeforgatta, de pénzt nem talált, megelégedett a szobában levő 24 korona értékű duanyhával és azzal ellillant. A rendőrség a nyomozást megindította. Ujabbban sok ily hasonló esetről értesülünk, hogy tolvajlasi hajlammal bíró egyének az ablakon keresztül jutnak be könnyű szerrel a lakásokba és elvisznek mindent amihez hozzáférnek, a nélkül, hogy valaki észrevenné őket. Jó lenne egy kicsit nagyobb elővigyázattal lenni és dacára az uralkodó hőségnek, személy és vagyonbiztonság szempontjából nem kellene éjjelre az ablakokat nyitva hagyni.

* **Véres verekedés.** Az élesdi csendőrségen véresen jelentkezett két pesterei gazda, *Foje László* és *Foje Demeter*, akiket *Szabó János* utcai verekedés közben alaposan megszurkált. A letartóztatott *Szabó János* eladta,

hogyan Foje László és Foje Demeter sokszor megkároztatták, s mindenütt az ő rosszára törekedtek. Ennek a megtorlására várt ő alkalmat, a mi tegnapelőtt kínálkozott is, mikor a kocsmából jövet összeszólalkoztak, így hát bosszúból verte el a két Tojót. A csendőrség feljelentette Szabót az ügyészségnél.

* Találtatott egy arany női óra ezüst lánczczal és egy ló-level. Atvehetők a rendőrség 3. számú szobájában.

TANUGY.

A magyar kath. tanítók országos bizottságának szives figyelmébe.

A magyar kath. tanítók római zarándoklatát — közbejött akadályok miatt — el kellett ugyan halasztanunk folyó évi október végére, de folyó hónap 15-ik napjára kitűzött közgyűlésünket mulhatalanul meg fogjuk tartani.

Kérem a bizottság t. tagjait, hogy XIII. Leo pápa, Szentséges Atyánk 25 éves pápasága jubileumát ünneplő ezen közgyűlésünkre minél tömegesebben megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, 1902. szept. 11.

Dr. Steinberger Ferencz,
nagyvárad kanonok,
orsz. bizotts. elnök.

A reáliskolai beiratásokhoz. A helybeli állami főreáliskola igazgatósága lapunk utján értesíti a szülőket, hogy az intézet *I. osztálya párhuzamos lesz*, azért az előjegyzett tanulók okmányaikkal együtt szept. 12-étől kezdve jelentkezzenek az igazgatói helyiségben rendes beírássra.

IRODALOM.

Emlékkönyv az iparos kongresszusra.

A Nagyváradon október hóban lefolyó országos iparos kongresszus alkalmából Csathó Gábor és Társa helybeli könyvkereskedő cég kiadásában egy könyvecske fog megjelenni tetszetős kivitelen, melynek lapjaira Nagyvárad város nevezetesebb részeit és épületeit feltűntető levelező-lapok lesznek felragasztva, azonkívül tartalmazni fogja a város rövid ismertetését.

A könyvecske a kongresszusi tagok között díjmentesen lesz kiosztva.

Igazságszolgáltatás.

Kossuth születés napja és az esküdtszék.

Szeptember 19-én ünnepet ül Magyarország: Kossuth Lajos születésnapjának századik évfordulóját. A nagyváradai törvényszék mint esküdtbírótság megfellebbezett erről s szeptember 19-re esküdtbíróági ülést tűzött ki. Ez azonban csak elnézésből történt s utólag a tévedést helyre fogják hozni épp úgy, mint a hogy helyre hozták Szegeden.

Uzsorával vádolt hivataloszolók.

A kishivatalnokok nyomoruságos fizetési viszonyaira jellemző az a bűnügyi tárgyalás, a mely tegnap foglalkoztatta a királyi törvényszék büntető tanácsát.

Két törvényszéki szolgát uzsorával vádolt Ginzert járásbírói irnok, a miről annak idején a Tiszántul részletes tudósításokat hozott.

A tegnapi tárgyalás folyamán tényleg beigazolódott, hogy számos törvényszéki és járás-

bíróági hivatalnoknak kölcsönöztek Tóth és Rakosi hivataloszolók nagyobb összegeket.

A vádlottak tagadják, hogy bármily kamatot kértek vagy elfogadtak volna azért, mert a megszorult hivatalnokokat ki-kisegítették.

A tanuk egyértelműleg úgy adják elő a dolgot, hogy ők ugyan vettek kölcsön kisebb-nagyobb összegeket, de ezek után kamatot soha sem fizettek.

Többek között Barabás Géza törvényszéki irnok, mint tanu, azt állítja, hogy szokás szerint az ilyen kölcsönök megfizetésekor fizettek az adósok néhány hatosnyi borraalót, vagy valamelyes tiszteletdíjat, de előre megállapított kamatot soha.

Más tanuk pedig azt állítják, hogy régi szokás szerint minden 50 forint után 1 forint havi kamatot fizettek az adósok, de nem előre megállapított kamat fejében.

A többi tanuk kihallgatását az idő előrehaladottsága miatt mára halasztották s így ma került ítélethozatalra az ügy, melyben a vádat Korn Lajos kir. ügyész képviseli, a védeimet pedig dr. Stokker József. A büntető tanács elnöke Fassie Sándor törvényszéki bíró.

Gyermekölés vagy gondatlanság?

Szenzációs parasztdráma nyert tegnap befejezést a kir. törvényszék büntető tanácsa előtt.

Nyulas Zsuzsánna Kőbükuton szolgálatban állott s ekközben egy önfelédtt perczben letért az erény útjáról. Pár hónapra rá betegeskedni kezdett, a szolgálatból is elbocsátották s a mint ez év április havának egyik napján egyedül otthon volt, váratlanul gyermeke született.

A leány roppant megijedt s hogy szegényét elrejtse, pár óra mulva előkeresett egy fejszét, azzal gödröt ásott a szobában, a gyermeket kék kendőbe takarva, a gödörbe tette, elföldelte s ráállította a ládát.

Nem is jöttek rá a bűncselekményre, csak egy hét mulva. Akkor kiásták a kis halottakat, felboncolták, az anyát kihallgatták s az egész ügyet a nagyváraditörvényszékhez tették át.

Itt tegnap délelőtt volt a főtárgyalás Milye Gyula táblabíró elnöklete alatt. Szavazóbírák voltak Mihályházy Kálmán és dr. Máthé György, jegyző Kenéz Sándor; a vádhatóságot Gáthy Bálint alügyész képviselte, vádlottat dr. Krüger Aladár ügyvédjelölt védte.

Sirva adta elő Nyulas Zsuzsánna az esetet, egyre azt hajtogatva, hogy ő ártatlan, mert azt sem tudja, mit csinált. Félt is, szegénykezett is, de meg úgy is látta, hogy a gyermek nem él... pedig ha élne! oh, be boldog volna...

A többit csak könnyei moccanták el; annyira erőt vett rajta a felindulás, hogy beszélni sem tudott.

Gáthy Bálint alügyész gyermekölés vétségében kívánta Nyulas Zsuzsánna vétkesnek kimondatni, mivel véleménye szerint a gyermekölést vádlott öntudatosan megfontolva követte el.

Dr. Krüger Aladár védő hivatkozott vádlott kifogástalan előéletére, a mely ily nagy bűn elkövetését valószínűtlenné teszi. A nagy igazságszolgáltatás mégis némileg megmagyarázhatná, hogy a rettenetes bűnt elkövette volna. Erre azonban semmiféle bizonyíték nincs. Az orvosi vélemény határozottan állítja, hogy a gyermekben sem küllerőszak, sem fulladás nyomai nem láthatók, hanem halála 4—6 óra alatt a szükséges gondozás elmaradása folytán állott be. A szükséges gondozásért pedig ily esetben soha sem lehet felelős az anya. Ez alapon kérte védenecze felmentését.

A törvényszék hosszabb tanácskozás után hirdette ki ítéletét. Nyulas Zsuzsánna nem ta-

lálta bűncselekményében, hanem csak gondatlanságból okozott emberölés vétségében s ezért elítélte az enyhítő körülmények figyelembe vételével 2 havi fogházra.

Vádlott az ítéletben megnyugodott, de a védő felebbezett. Az ügyész is, szigorításért.

Verekedés a követválasztáson.

A tavalyi viharos választások alkalmával sok helyütt doiga akadt a botnak, vasvillának s kézzel fogható argumentumokkal igyekeztek kápaczítani egymást az atyafiak.

Dehelán Gúgor is fanatizált kortes volt Belényesen, aki most 6 havi börtönnel fizet politikai agitálásai közben elkövetett súlyos testi sértésért. Ugyanis a követválasztás estéjén Dehelán Gúgor és Ungor Mitru több társával együtt borozgatót a kocsmában s már jól feltöltöttek, mikor összekülböztöttek Dehelán és Ungur. A vita verekedéssé fajult, minek folyamán Dehelán egy súlyos vasruddal nyitotta Gligort fejen, hogy az véresen esett a földre.

E tettét a kir. törvényszék súlyos testi sértésnek minősítette és hat havi börtönnel büntette.

TAVIRATOK.

A király Sasváron.

Sasvár, szept. 10. (Saj. tud. táv.) A király délután két órakor zuhogó esőben megérkezett. József és Rainer főherczegek Krieghammer hadügy- és Fehérvári honvédelemügyi miniszterek fogadták. A királyt Kramolin főispán hosszabb beszédben üdvözölte, a megye hódolatának adva kifejezést, mire a király meglegedését nyilvánította és hadi szállására hajtattott, a hol fogadta a hadgyakorlatok fővezetőségének a jelentését, majd felvette porosz marschal egyenruháját és visszahajtatott az állomásra a trónörökös elé. Várakozás közben többeket megszólított. A trónörökös vonata pontosan megérkezett. A kocsiból kiszállva, a király felé sietett a trónörökös, a kit megölelt, megcsókolt a király, míg meghatottan köszöntö meg a trónörökös a meleg fogadtatást. Ezután kölcsönösen bemutatatták kíséretüket és a főhadiszállásra hajtattak.

Aki Krisztusnak mondja magát.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Londonban különös jelenet játszódott le a Clapton Commous külvárosban lévő Agapemoneristák templomában. Egy papi ruhába öltözött fiatal ember az oltárhoz lépett és lelkes hangon így szólott a néphez: én Jézus Krisztus vagyok, eljöttem a saját testemben, hogy az elem járulókat a haláltól és itéletől megváltsam. Ezután hosszan magyarázgatni kezdte küldetését, majd leült a menyezetes trónusra s kezeibe hajtva fejét hallgatott. A tömeg egyideig csendben nézte, majd egyszerre kiabálni kezdte, nézzétek Istent, a népek vágyát. Üdvöndek szent ember! Az érdekes fanatikus ember erre felállt és elhagyta a templomot mondván: báke veletek. A felekezetet, melynek templomában mindezek történtek, Prince Anglikán pap alapította.

Kincsek a tengeren.

New-York, szept. 10. Ausztriában megint 250.000 dollár értékű aranyat raktak hajóra San-Francisco számára. Klondykeből 400.000 dollár arany jött.

Transzválból.

London, szept. 11. A Morningpost jelenti Pietersburgból 9-iki kelettel: A Zontpanberg-vidéken (Transzvál) öt törzsfőnök kijelentette, hogy törzseik hajlandók a fegyvert letenni azzal a feltétellel, hogy a főtörzsfőnökök megtarthatják fegyvereiket. A hatóságok elfogadták ezt az ajánlatot. (M. T. I.)

A csár a hadgyakorlaton.

Pétervár, szept. 10. A csár a trónörökös nagyherceggel és Nikolajevics Nikolaj nagyherceggel tegnap Kurszkba utazott a hadgyakorlatokra. (M. T. I.)

Agyonlőtt rablók.

Przemysl, szept. 11. Az itteni törvényszék börtönéből két veszedelmes rab szökött meg. A mint a börtönépület falán átmenekültek, az őrk észrevették és utánuk lőttek. Mind a kettőt agyonlőtték.

Az ostromállapot fenntartása Barcelonában.

Barcelona, szept. 11. A hatóságok arra kérték a belügyminisztert, hogy tartsa fenn az ostromállapotot. A csendőrség megerősítésére katonaságot várnak. A kőművesek néhány épületen dolgoznak.

Kína.

Tiencin, szeptember 11. Báró Kopp ezredes, a manduriai vasut igazgatója, Bulkov tábornok, Alekszejev tábornok távollétében első kormányzóhelyettes és Mukden tartomány orosz parancsnoka kedden a csapatok visszavonása és a sanhaikvani vasut visszaadása dolgában Pekingbe utaztak. Az özvagy császárné valószínűleg kihallgatáson fogja őket fogadni.

Peking, szeptember 11. Mandsuországból érkező jelentések szerint az oroszok nem tesznek látható előkészületeket arra, hogy Mukden tartomány délyugati részét az orosz-kínai szerződésben megállapított félévi határidőn belül elhagyják. A szibériai vasutal nagyon sok orosz katonaság és bevándorló jön az országba és többé el sem hagyja az országot. — Mandsuországi orosz katonai parancsnoka közölte Leszár pekingi orosz követével, hogy a kínai kormány a császári vámszolgálatban alkalmazott angol hivatalnokokat küldi ki a postaszolgálat újrafelvételére és tiltakozott az ellen, hogy Mandsuországon a katonai meg szállás tartama alatt idegenek tartózkodjanak. Leszár erre azt tanácsolta a parancsnoknak, hogy az idegeneket rövid úton utasítsa ki. (M. T. I.)

Harcok Santa Martában.

New-York, szept. 10. Kingstownból érkezett távirat szerint a Kolumbiából odaérkezett »Valencia« német gőzhajó kapitánya azt jelenti, hogy Santa Martában péntektől hétfőig makacs és heves harc folyt. A kormánycsapatok részéről száz ember esett el. A vasutat elpusztították és iszonyu kegyetlenségeket követtek el. A »Valencia«-nak el kellett mennie a nélkül, hogy rakományát lerakta volna. (M. T. I.)

Haiti.

Washington, szeptember 11. A kormány nem fogja megengedni, hogy a haiti kormánynak a Firmin-párt által megszállott kikötők elzárására vonatkozó rendelete zavarja

a kereskedelmet ezekkel a kikötőkkel, ha a haiti kormány el nem kergeti a fölkelőket, vagy az ostromzárt fenntartja. (M. T. I.)

Kiutasított anarkisták.

London, szept. 11. A múlt héten két német származású gyanús embert tartóztattak le, a kiknél anarkista iratokat találtak. A két veszedelmes embert most kiutasították Anglia egész területéről.

Beszakadt alagut.

Lyon, szept. 11. Tegnapelőtt a Ferron mellett levő vasuti alagut jó részben beszakadt. Szerecsére emberéletben nem esett kár. A szakadást az esővíz okozta. A vasuti közlekedést Páris felől átszállással tartják fenn.

REGENY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 79.

A Bohun keresésére küldött csapat is visszaérkezett már. Bohun ugyan nem csípték el, de érdekes híreket hoztak.

— Bohun, ugy látszik, keres vagy üldöz valakit, mert mindenfelé egy kövér nemesemberről meg egy néma kozákfiúról kérdezősködik.

— Ugy vágatott, mint a szél és pihenés nélkül rohant tovább.

— Azt pedig senki se látta, hogy egy fiatal leányt hurczolt volna magával.

— Pedig észrevették volna, mert az egész csapata alig állt néhány emberből.

Skrzetuski szívében föllobogott a remény. Ha Bohun elrabolta volna Helenát, ugy magával is viszi, vagy az őrmesterére bízta volna. Az őrmesterrel azonban Kussel hadnagy találkozott s ő sem látta a leányt.

— Hátta megölte Helenát?

Ezt a rémlátást csakhamar kiverték a fejéből.

— Bizonyára megszökött a lány, s őt hajszolja Bohun, vélték a bajtársai.

— De hiszen egy öreg nemes embert, meg egy kozákfiúr keres.

— A szökevények áruházában járnak. Helena bizonyára fiúnak öltözött.

— És ki az öreg nemes?

Az előőrök egy parasztot fogtak el. Skrzetuski magához hivatva és kikérdezte őt.

— Othon voltál, amikor a kozákok följuyították az uraság házat?

A paraszt kezdetben semmiről sem akart tudni, de a fenyegetésre kivallott mindent.

— Mikor aztán másnap kerestük a kisasszonykát, hát kislútt, hogy elszökött a Bohun barátjával.

— Ki az az ember?

— A nevét nem tudom. Kövér, mint a hordó, ősz a szakálla, folyton szitkozódott, meg csak egy szeme van.

A leírásról ráismertek.

— Sagloba!

Aztán tovább faggatták a parasztot.

— Ez az ur megköztözte Bohunt és míg ő tehetetlenül, sebesülten hevert, megszöktette a kisasszonykát. Hej, hogy ordított másnap a kapitány! Utánok is eredt Lubnie felé, de bizony nem találta meg őket.

Skrzetuski térdreborult és hangos imádsággal mondott hálát az Istennek.

Némelyiköknek aggodalmi voltak, hogy Sagloba el tud-e menekülni ravasz üldözője elől.

— Ne féltsétek Saglobát, tud az futni, ha a bőréről van szó!

Es vidáman ölelték át Skrzetuskit.

— Pajtás, nemsokára a vőfélyeid leszünk! Virradóra megharsantak a trombiták, nyeregbe pattantak a lovagok és megindultak Lubnie felé. Gyorsan haladtak előre, Skrzetuski a herceg mellett lovagolt és részletesen beszámolt neki utjáról.

A Grodsicki sorsa aggasztotta a herceget — Nincs puskapora! Pótolhatatlan veszteség lenne, ha ez a vár elesik! A nagyhetman minden bajnak az oka, miért nem küldött Grodsickinak idején puskaport! De persze ő kényelmeskedett, habozott, késlekedett, hagyta szervezkedni a lázadást. Nem akarta senkivel sem megosztani a győzelem dicsőségét, mert biztosra vette, hogy a fölkelést, amelyet nem ítél veszedelmesnek, egymagában is elnyomhatja. Azt hitte, hogy néhány ostorcsapásra megszeli Saporogia. Az Isten megalázta, megtörte a gőgjét, de ez a gőg halálos veszedelembé sodorta hazánkat!

Délutánra járt már az idő, amikor Lubnie híres templomának a kupolái feltűntek a lovasok előtt. A Szent Mihály-székesegyház csillogó bádogtetej és hegyes tornya barátságosan köszöntötte őket. Esteledett már, mire a sok lovas elhelyezkedett a városban, ahol telve voltak a házak. Odamenekült a lázadás elől a Dnyeper vidék egész nemessége, minden ember az egész háznépével, sőt harmaikat is magukkal hozták.

A herceg hivatalnokai, a komisszáriusok, a staroszták, a bérlők és a zsidók szintén idefutottak, mert őket kereste mindenütt először halálra a feldühödött nép. Az asztrakháni tatárok és az utazó kereskedők Lubniebe vitték az áruikat, mert itt biztos menedéket vélték találni. Ezrével állottak a különböző járművek, a nemesek hintói, a parasztok taligái, a tatárok brieskái a tereken. A szegényebb emberek a szabad ég alatt tanyáztak sátorokban, tüzek égtek az utcákon, s ott főzték nagy kondórokban az ételt. Zugott az egész város, mint a méhkas, minden fejta nemzetségi ember tolongott az utcán, kiáltozás, átkozódás, szitkozódás, kutyangatás, gyereksivalkodás, marhabögés hangzott mindenfelé. Ujjongva fogadták a bevonuló sereget.

— Itt jönnek a megmentőink!

A katonák nyomában odatódult a tömeg a hercegi kastély elé s éljenzett torkaszakadtából. A legellentmondóbb híresztelések járták.

— A herceg ottmarad Lubnieben.

— Dehogy! Lithvániába megy!

— Pihenni jött! Már meg is verte Chmielnickij!

A herceg ezalatt az ablaknál állott és szorongva nézte ezt a nagy tömeget és a kocsitábor, mert ez a két dolog csak akadály volt a gyors előrehaladásnak, nyűg a sereg nyakán. Abban reménykedett, hogy Brahinon tul, ahol nyugalmas a vidék, szétszóródik a tömeg és nem az ő seregénél keres oltalmat.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzrész jelentése.

— A vállalatok eredeti ábrása. —

Ártárlék.

	Budapest, szept. 11.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.
Káposzta, repce, aug.	— 36

Ártárlék

	Budapest, szept. 11.
Oszták hitel	697.
Magyar hitel	701.
Államvasút	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	242.
Sálgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos Ártárlék

	Budapesti áru- és értékföldszén 1902. szept. 11-én.
Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék	98.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/3%	119.
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 3/3%	101.
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	118.60
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.
Horvát-uzlavónföldterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	204.
Tiszabélvadásás székedi sorsjegyek kölcsön	168.
Oszták járdék papírban	101.40
Oszták járdék papírban	101.25

Osztrák járadék aranyban	121 50
Osztrák korona járadék	59 50
Osztrák államsorsjegyek	152 20
Osztrák magyar bank részvény	16 —
Magyar hitelbankrészvény	786 50
Osztrák hitelintézet részvény	724 —
Párisi visita	95 10
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19 06
Németbirodalmi márka	116 97
Londoni visita	289 60
20 márkás arany	23 42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.**Kiadó lakás.**

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utcai lakás, mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-helyiségek s egy üveges terasz a Kö. rőzsre,

1. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradi Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Értekezhetni a Nagyváradi Takarékpénztárnál.

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-utcai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha és megfelelő mellék-helyiségekkel

1. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-helyiségében.

294

Kálmán Sándor
ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindenmü alakításokat és javítást elvállal.
Telephon 409. szám. 150

A helybeli és vidéki

összes tanintézetekben és iskolákban
használatban levő

TANKÖNYVEK,
SEGÉD-KÖNYVEK,

mindenféle **író- és rajzszer**ek, a legjobb minőségben és a legjutányosabban kaphatók:

SEBŐ IMRE = könyv- és papirkereskedésében =
NAGYVÁRAD,
Fő-utca, **Ólary-ház,**
az Orsolya-zárdával szemben.

295.

Helybeli és vidéki telefon-szám. 276.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemü

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.